

ЗАГАРТОВАНИЙ ВІЙНОЮ

15 лютого 1989 року останній радянський солдат залишив гарячі піски Афганістану. Шістнадцять років минуло з того часу, але у пам'яті та серцях тисяч воїнів-інтернаціоналістів і досі криво багриться слід, залишений безжальною чергою ворожого автомата на тілі товариша... Усі вони бачили війну, дивилися чи не щодня смерті в обличчя. Всього в Афганістані загинуло більше 15 тисяч чоловік. Україна втратила 3360 бійців, 80 зникло безвісти, з них - 103 убитих і 2 зниклих мешканців області, 195 стали інвалідами. У нашому ж районі недорахувалися 10 військовослужбовців... Та війна залишила по собі не лише болісний спогад і скорботний сум, а й безліч пісень, у яких - душа мужнього воїна, безмежна надія і ще щось незбагненне, зрозуміле лише чоловікам, які пройшли пліч-о-пліч лабіринтами гір і пісків чужої землі. Ці пісні народжувалися десь на привалі, у тривожній задусі ночі і, підхоплені десятками голосів, прокладали собі шлях у вічність. Чимало з них пам'ятає й Андрій Ромер, директор професійно-технічного училища №16, що в смт Квасилів, оскільки самому довелося скуштувати афганського пороху. З нагоди Дня вшанування учасників бойових дій на території інших держав, який ми відзначали 15 лютого, наш кореспондент зустрівся з ним. Андрій Ромер — голова спілки воїнів-афганців району.

- Андрію Петровичу, Ви знаєте про війну не з кінофільмів чи книжок. Скажіть, таке важко забути? І чи можна взагалі?

- Мене з Афганом пов'язала доля на три роки і п'ять днів. Кабул, Мазарі-Шеріф, Хайратон, Шіберган... Упевнений, що жоден із 145 афганців району ніколи не зможе забути пройдених стежок. А скільки воїнів вибралося з цього пекла з порушеною психікою від побаченого, з потьмареним розумом від людських катувань, із втраченими моральними цінностями! Хіба таке забувається?

- Зараз багато говорять про причини війни в Афганістані. А яка Ваша особиста думка з цього приводу?

- Це була неординарна сторінка історії нашої країни, яку можна оцінювати по-різному. Щоб раз і назавжди відкинути перекручування фактів та відверту брехню, потрібно визнати, що в Афганістані солдати і офіцери, сержанти і прапорщики перш за все виконували свій військовий обов'язок. Однозначно можна говорити, що ця війна - наслідок політики, коли через помилки можновладців страждав народ. Проте якщо оперувати сьогоdnішніми реаліями, то фактично ми були першими миротворцями на території країни Середнього Сходу відповідно до Договору про дружбу, добросусідство та співробітництво, укладеного в 1978 році між СРСР та Демократичною Республікою Афганістан. Така моя думка.

- Отже, цілі обмеженого контингенту радянських військ, що перебував у Афганістані, були мирними?

- На території Афганістану обмежений контингент виконував різні завдання, а також охороняв комунікації, заводи, фабрики, гідроелектростанції... Сьогодні можна відверто сказати і про те, що СРСР захищав свої південні рубежі від міжнародного тероризму. Адже Афганістан - це одна з країн-постачальників наркотиків, що заробляла і заробляє на цьому наркодолари і фінансує терористів. На жаль, крім охорони мирних об'єктів та супроводу колон з продуктами й товарами першої необхідності, нам довелося відбивати напади бандитських формувань, які проходили підготовку в США, Саудівській Аравії, Пакистані. На озброєнні у них були ракетні комплекси земля-повітря «Стінгер», англійські ракетні комплекси «Блоупайп», італійські міни з пластиковим корпусом, техніка, протистояти якій непросто. Але розпочавши неоголошену війну, імперіалізм не шкодував нічого, щоб придушити демократичний режим в Афганістані.

- Чи багато у вас роботи як у голови спілки воїнів-афганців?

- Звісно, чимало. Адже намагаємося допомагати десяти сім'ям загиблих хлопців, які залишилися без годувальників, і про п'ятьох інвалідів не забуваємо.

Добре, що держава знайшла у собі мужність подивитися правді в очі через своїх представників на місцях, і тому двері голови райдержадміністрації Анатолія Камінського та районної ради Петра Стельмаха завжди були відчинені для мене та моїх «підопічних». Сподіваюся, що й з новою владою складуться не менш приязні стосунки. А в навчальному закладі, де працюю директором, намагаюся разом з колегами готувати належну зміну поколінь на славних традиціях стійкості, мужності і любові до Батьківщини, які зародили воїни-афганці та чисельна армія воїнів-інтернаціоналістів. Не повинен народ забувати своїх героїв...

Андрій Ромер, на відміну від деяких своїх товаришів по зброї, зміг налагодити життя у повоєнний час. Не живе лише одними пекельними спогадами, а прокладає дорогу в майбутнє. Лише зрідка, залишаючись наодинці, він умикає програвач із касетним записом афганських пісень і повертається у минуле, туди, де під градом душманських куль гартувалися його душа і тіло. І голос. Шкода, що у багатьох теперішніх юнаків немає такого проникливого і сильного голосу, як у Андрія Петровича. У ньому - переконлива впевненість і мужність з виразним карбом справжньої військової виправки.

Марина НОНКА

Слово і час. - 2005. -
18 лютого.